

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April-2023 (OLD COURSE)
SANSKRIT: P22 VYAKARAN(CORE - 22)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ Q.1	(અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (A) Translate any two of the following passage. 1) સંસ્કૃતભાષા દેવભાષા, પ્રાયઃ સર્વાસાં ભારતીયભાષાણાં જનની, પ્રાદેશિકભાષાણાં ચ પ્રાણભૂતા ઇતિ ।યથા પ્રાણી અન્નેન જીવતિ ,પરન્તુ વાયુ વિના અત્રપિ જીવનં રક્ષિતું ન શક્નોતિ તથૈવ અસ્મદ્ દેશસ્ય કાપિ ભાષા સંસ્કૃતભાષાવલમ્બં વિના જીવિતુમક્ષમેતિ નિઃસંશયમ્ । અસ્મામેવ અસ્માકં ધર્મઃ અસ્માકમિતિહાસઃ અસ્માકં ભૂતં ભવિષ્યશ્ચ સર્વં સુસન્નિહિતમસ્તિ । 2) અથ “ કન્યકે! મા ભૈષી: પુત્રિ! ત્વાં માતુ: સમીપે પ્રાપયિષ્યામઃ: દુહિત: ! છેદં મા વહ, ભગવતિ! ભુક્ષ્વ કિન્ચિત્ત પિબ પયઃ એતે તવ ભ્રાતરઃ યત્કર્થયિષ્યા સ તદેવ કરિષ્યામઃ: મા સ્મ રોદનઃ પ્રાણાન્ સંશયપદવામારાપયઃ મા સ્મ કોમલમિદં શરીરં શોકજ્વાલાવલીદં કાર્ષી: ” ઇતિ સહસ્ત્રથા બાધનેન કથમપિ સમ્બુધ્ધા કિન્ચિત્ દુગ્ધં પીતવતી । તતશ્ચ મયા ક્રોડે ઉપવેશ્ય, પુષ્ટા, “બલિકે! કથય ક્વ તે પિતરૌ? કથમેતસ્મિન્નાશ્રમપ્રાન્તે સમયાતા ? કિં તે કષ્ટં ? કથંરોદી: ? કિં વાન્હસિ? કિં કુર્મઃ ?” ઇતિ ।	(૦૭) (07)
પ્રશ્ન-૧ Q.1	(બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ એકનું સંસ્કૃતમાં ભાષાંતર કરો. (B) translate any two of the following passage in to Sanskrit. ૧) ભગવદ્ગીતા મહાભારતનો જ એક ભાગ છે. પરંતુ તે તેની રીતે સંપૂર્ણ છે. તેમાં ૭૦૦ શ્લોકો છે. વિલહેલ્મ વોર્ન હમબોલ્ટે તેને વિશ્વનું સુંદર અને સાચું તત્ત્વજ્ઞાનીય ગીત કહ્યું છે. તેણે ફક્ત ભારતના લોકો ને જ નહિ, પરંતુ વિશ્વના તત્ત્વજ્ઞાનને યાદનારાઓને પ્રભવિત કર્યા છે. દરેક વ્યક્તિ તેના તત્ત્વજ્ઞાનને વિચારે છે. અને તેનું પોતાની રીતે અર્થઘટન કરે છે. મુશ્કેલીના સમયે તેઓ મહાભારતમાં આપેલા આ તત્ત્વજ્ઞાન તરફ વધે છે. અને તેમની મુશ્કેલીઓનું સમાધાન મેળવવા પ્રયત્ન કરે છે. ૨) નારીનું જીવન, ખરેખર સ્નેહ, સહનશીલતા, બુદ્ધિમતા, ત્યાગ અને બલિદાનનું મહાકાવ્ય છે. ભારતીય નારીએ પોતાના કર્તવ્યપાલનને ધર્મ ગણ્યો છે. નારી વિનમ્ર છે, વિવેકી છે, ઉદારદૃષ્ટી છે. એ અબળા નથી, પણ સાક્ષાત્ શક્તિ છે, પ્રેરણાદાયી છે. કુટુંબના હિતમાં આત્મસમર્પણ કરતી એ કુલવધૂ જ નથી, વખત આવ્યે રણયંત્રી પણ બની શકે છે.	(૦૭) (07)
પ્રશ્ન-૨ Q.2	નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો (કોઇપણ સાત) Recognise the following grammatical forms. (any seven) (૧) લતાભિઃ (૨) મતિભિઃ (૩) ધેનુ (૪) ભ્રાતરૌ (૫) કલેન (૬) મધુનઃ (૭) મુનિષુ (૮) ભ્રાતૃષુ (૯) લતાસુ (૧૦) મધુનિ (૧૧) ધેનવે (૧૨) મુનયે (૧૩) કલાનામ્ (૧૪) મતિઃ	(૧૪) (14)
પ્રશ્ન-૩ Q.3	નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો (કોઇપણ સાત) Recognise the following grammatical forms. (any seven) (૧) ચિન્તયતુ (૨) ક્ષુભ્યેત્ (૩) નૃત્યતુ (૪) પશ્યામિ (૫) કથય (૬) પૂજયેમ (૭) ચિન્તયેમ (૮) ભૂષયેત (૯) મીડયેયુઃ (૧૦) નૃત્યેત્ (૧૧) કથયતુ (૧૨) તુષ્ટાવ (૧૩) કથયેવ (૧૪) ચિન્તયેમ	(૧૪) (14)
પ્રશ્ન-૪ Q.4	‘ફદન્ત’ નો અર્થ આપી ‘હેત્વર્થકૃદન્ત’ ને સદ્દષ્ટાંન્ત સમજાવો. Give the meaning of ‘participle’ and explain with illustrations the ‘હેત્વર્થકૃદન્ત.’ । અથવિ/OR	(૧૪) (14)
પ્રશ્ન-૪ Q.4	કર્તરિપ્રયોગ અને કર્મણિ પ્રયોગ સદ્દષ્ટાંન્ત સમજાવો. Explain with example the active voice and passive voice.	
પ્રશ્ન-૫ Q.5	નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. Write short notes on any two of the following. 1) સમ્બંધકભૂતકૃદન્તઃ । 2) વિધ્યર્થકૃદન્તઃ । 3) ઉપસર્ગાઃ । 4) ચતુર્થગણપરિચયઃ ।	(૧૪) (14)
